ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΟΥ ΥΠΗΡΕΤΟΥΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ
ΤΡΙΤΗ 6 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2016
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α1. Το κείμενο αναφέρεται στην αξία της λογοτεχνίας και στη θέση της στην σύγχρονη εποχή. Αρχικά, ο συγγραφέας επισημαίνει την αδυναμία του κόσμου να αναγνωρίσει την χρησιμότητα της λογοτεχνίας, παρά τη δυνατότητα που παρέχει για διαφυγή από την ρουτίνα. Αναμφίβολα, η αφήγηση αποτελεί μια έμφυτη ανθρώπινη ανάγκη. Οι χαρακτήρες των ιστοριών γίνονται πρότυπα για τον αναγνώστη, αλλά και οικεία πρόσωπα. Ο συγγραφέας, ωστόσο, μέσω του αφηγηματικού του ταλέντου, οφείλει να παρέχει στον αναγνώστη τη δυνατότητα να οδηγηθεί σε δικές του διαπιστώσεις. Συνεπώς, η αξία της λογοτεχνίας έγκειται τόσο στην καλλιέργεια της γλώσσας, που αποδεικνύει το πνευματικό επίπεδο και συμβάλλει στην κοινωνικοποίηση, όσο και της καλαισθησίας, που κρίνεται απαραίτητη στη σύγχρονη υλιστική εποχή. Εφόσον ο κόσμος χαρακτηρίζεται από πνευματική ατροφία και μαστίζεται από οικονομική και ηθική κρίση, η αναγκαιότητα λογοτεχνικής δημιουργίας είναι αναμφισβήτητη.

Β1. α. Σωστό, β. Σωστό, γ. Λάθος, δ. Λάθος, ε. Σωστό.

Β2. α. Τα δομικά μέρη της δεύτερης παραγράφου του κειμένου είναι τα εξής:
Θεματική πρόταση: «Λέμε … εννοούμε».
Λεπτομέρειες: «Η αφήγηση … φίλους».
Κατακλείδα δεν υπάρχει.

β. ταυτόχρονα: χρονική σχέση
βέβαια: έμφαση / βεβαίωση
λοιπόν: συμπέρασμα
ίσως: υπόθεση / προϋπόθεση

Β3. α. Πέντε χαρακτηριστικά παραδείγματα μεταφορικής χρήσης της γλώσσας του κειμένου είναι τα εξής:
«… συνεχίζουμε να τις έχουμε στην καρδιά μας»
«η γλώσσα αποτελεί πιστοποιητικό της ανθρώπινης νοημοσύνης»
«… διαβατήριο για την κοινωνική μας ζωή»
«… να κερδίσουν την καταναλωτική μας εύνοια»
«ο κόσμος ο αφυδατωμένος από ιδέες»

β. Με το ερώτημα που διατυπώνει ο συγγραφέας κεντρίζει το ενδιαφέρον και την προσοχή του αναγνώστη, τον προβληματίζει, αισθητοποιεί τις σκέψεις του, καθώς ανοίγει διάλογο μαζί του. Επίσης, προσδίδει στο λόγο του αμεσότητα, ζωντάνια και παραστατικότητα.

Β4. α. αφηγούνται = διηγούνται, εξιστορούν
καταλήγουν = φθάνουν, οδηγούνται
χρησιμότητα = ωφελιμότητα, αξία
βασικό = πρωταρχικό, ουσιώδες, κύριο
ρούχο = ένδυμα

β. συχνά ≠ σπάνια
συνεχίζουμε ≠ παύουμε, σταματάμε
κερδίσουν ≠ χάσουν, απολέσουν, στερηθούν
καλαίσθητα ≠ ακαλαίσθητα, κακόγουστα
ανεπίκαιρη ≠ επίκαιρη, καίρια

Γ1. Κειμενικό είδος: άρθρο

Τίτλος: Η σχέση των σύγχρονων νέων με την Τέχνη και τη Λογοτεχνία

<u>α΄ ζητούμενο</u>

Αιτιολόγηση
Για το φαινόμενο της αποστασιοποίησης του νέου από την ουσιαστική τέχνη και τη λογοτεχνία ευθύνονται:

- **Οι φορείς αγωγής και η δυσλειτουργία θεσμών:**
  - Οικογένεια: ανεπαρκή ερεθίσματα από γονείς (παραδείγματα προς αποφυγή).
  - Σχολείο: απουσία καλλιτεχνικής παιδείας και αισθητικής αγωγής. Υποβάθμιση της αισθητικής αγωγής, έλλειψη σε εξειδικευμένο διδακτικό προσωπικό και ανεπαρκής υποδομή.
  - Μ.Μ.Ε.: ελάχιστη προβολή της γνήσιας τέχνης, συστηματική προώθηση της εμπορευματοποιημένης τέχνης, επιδίωξη στροφής του κοινού σε ευτελούς μορφής τέχνη μέσω της διαφήμισης. Υπερπροβολή από τα ΜΜΕ χαμηλής ποιότητας έργων που δεν σχετίζονται με την πραγματική τέχνη.
  - Πολιτεία: έλλειψη οράματος παιδείας και πολιτισμού, ανεπαρκής υποδομή. Έλλειψη αναγκαίου αριθμού χώρων καλλιτεχνικής δημιουργίας και έκφρασης.
  - Πνευματικοί άνθρωποι: πνευματική παραγωγή που κατά περίπτωση είναι δυσνόητη ή καταδεικνύει στράτευση, με αποτέλεσμα την αποστασιοποίηση του κοινού.

- **Το σύγχρονο γενικό πλαίσιο:**
    - Χρησιμοθηρική αντίληψη της ζωής. Στροφή στα υλικά και όχι στα πνευματικά αγαθά, θρίαμβος της ποσότητας σε βάρος της ποιότητας. Έλλειψη ενδιαφέροντος για την καλλιέργεια της ψυχής και του πνεύματος και επικράτηση των αξιών του υλικού ευδαιμονισμού. Ο σύγχρονος άνθρωπος ενδιαφέρεται αποκλειστικά για την κάλυψη υλικών αναγκών και επιδίδεται στο κυνήγι της κατανάλωσης, ενώ αδιαφορεί για την πνευματικότητα του.
    - Η τεχνολογία (λ.χ. η τηλεόραση, ο εμπορικός κινηματογράφος, το διαδίκτυο, το βίντεο, τα ηλεκτρονικά παιχνίδια) προβάλλει περισσότερο ελκυστική, κυρίως για τους νέους, και παραγκωνίζει το καλό βιβλίο.
    - Ραθυμία λόγω ευκολιών / ανέσεων, σε αντίθεση με την τέχνη που προϋποθέτει μελέτη και κόπο (π.χ. λογοτεχνικό βιβλίο).
    - Εξουθένωση του ανθρώπου λόγω του ανταγωνισμού, των γρήγορων ρυθμών ζωής, των αλληλοσυγκρουόμενων ρόλων, με συνέπεια την ανάγκη εκτόνωσης στον ελεύθερο χρόνο. Λόγω της υπερεργασίας (εξειδίκευση) ή των γρήγορων ρυθμών της σύγχρονης ζωής, ο σύγχρονος άνθρωπος επιλέγει εύπεπτες μορφές ψυχαγωγίας κατά τον ελεύθερο χρόνο, που δεν απαιτούν προσοχή και συγκέντρωση.
    - Ψευδαίσθηση ο ελεύθερος χρόνος (συρρίκνωση).
    - Οικονομικά προβλήματα, για την επίλυση των οποίων ο άνθρωπος εξαναγκάζεται να μεριμνά για την επιβίωση και όχι για την πνευματική και ψυχική καλλιέργεια.
- Το κάθε άτομο:
    - αδυναμία κριτικής ματιάς
    - κομφορμισμός / μαζοποίηση
    - οκνηρία
    - έλλειψη ενδιαφερόντων.

β΄ ζητούμενο

Η *αξία της λογοτεχνίας*

- Διευρύνει τους πνευματικούς ορίζοντες του ατόμου, ακονίζει το νου, μορφώνει με το μεγαλείο του περιεχομένου των πονημάτων (πνευματικότητα). Οξύνεται ο νους, αναπτύσσεται η φαντασία, τονώνεται η προσοχή, η παρατηρητικότητα και η μνήμη, παρέχει ερεθίσματα για προβληματισμό.
- Ωριμάζει τον άνθρωπο με τα διδακτικά μηνύματα και του προσφέρει αισθητικά διδάγματα.
- Συμβάλλει στη δημιουργία ισορροπημένης ολόπλευρης προσωπικότητας (ψυχή και πνεύμα).

- Απαλλάσσει το άτομο από την άγνοια, την αμάθεια, την άλογη σκέψη (προλήψεις, δεισιδαιμονίες), το δογματισμό, το φανατισμό, τη μονοδιάστατη αντίληψη και το βοηθά να προσεγγίσει την αλήθεια. Διδάσκει και καλλιεργεί τη στοχαστική διάθεση, την ελεύθερη σκέψη, το γόνιμο προβληματισμό εθίζοντας τον αναγνώστη να κρίνει ορθά.
- Ζωντανεύει την ιστορία και αποτελεί συνδετικό κρίκο που μας ενώνει με το παρελθόν. Το ιστορικό βιβλίο, συγκεκριμένα, αντικατοπτρίζοντας προηγούμενες εποχές, διαμορφώνει την εθνική συνείδηση και την πολιτιστική ταυτότητα των ατόμων, καταγγέλλοντας τις εθνικιστικές τάσεις. Επίσης, με τη διδακτική του αξία, αποτρέπει την επανάληψη σφαλμάτων του παρελθόντος.
- Διδάσκει τη σημασία και τον πλούτο της γλώσσας μας αναπτύσσοντας την εκφραστική ικανότητα του ατόμου, με αποτέλεσμα να αντιπαλεύει τη σημερινή εκφραστική δυσκαμψία. Παράλληλα, προβάλλει τις παραδόσεις του λαού μας (ήθη και έθιμα) και προωθεί την τέχνη και την καλαισθησία. Άλλωστε, το λογοτεχνικό βιβλίο καλλιεργεί την ευαισθησία και αναβαθμίζει την αισθητική των αναγνωστών.
- Συντελεί στη γνωριμία των λαών, στην αποβολή ρατσιστικών αντιλήψεων και στην επικράτηση της ειρήνης.
- Αποτελεί σημαντικό παιδαγωγικό μέσο και ηθικοπλαστικό παράγοντα. Ηθικοποιεί το άτομο, όταν στις σελίδες του προβάλλονται αξίες και αρετές (π.χ. ανθρωπισμός, ειλικρίνεια, δικαιοσύνη, ανιδιοτέλεια,), όταν το βοηθά να απαλλαχθεί από κακίες, μικρότητες και ταπεινά πάθη.
- Συχνά ο αναγνώστης ταυτίζεται με τους ήρωες των έργων, βιώνει παρόμοια συναισθήματα, εμπλουτίζει και εξευγενίζει τον ψυχικό του κόσμο. Πολλές φορές, μάλιστα, μοιάζει με στήριγμα σε στιγμές αδιεξόδου και κατάθλιψης, που οπλίζει τον άνθρωπο με αισιοδοξία και αγωνιστική διάθεση, προκειμένου να αντιπαλέψει τις δυσκολίες της ζωής.
- Βοηθά στην ομαλή κοινωνικοποίηση του ατόμου, καθώς μεταδίδει αρχές του κοινωνικού βίου, υποδεικνύει συμπεριφορές, προβάλλει κοινωνικές αξίες, όπως η συνεργασία, ο αλτρουισμός, η αλληλεγγύη, ο διάλογος, ενώ, παράλληλα, ενημερώνει και ευαισθητοποιεί για θέματα του κοινωνικοπολιτικού βίου αφυπνίζοντας και ωθώντας σε δράση.
- Το πολιτικό βιβλίο προβάλλει ιδεολογίες, διαμορφώνει πολιτικές συνειδήσεις, προωθεί τη δημοκρατικότητα και τις συλλογικές διαδικασίες.

Επιμέλεια Καθηγητών Φροντιστηρίων Βακάλη

Βακάλης Φροντιστήρια